

A vázolt erdőrendezési fejlesztési program nagy munkaidő befektetést és jelentős gépi beruházást is feltételez. Egyelőre tehát csak részleges kikísérletezéséről lehet szó.

Az erdőrendezés-fejlesztési program ütemezése sok tényezőtől függ. Ezek ismertetése azonban már nem tartozik ide.

Még egyszer hangsúlyoznom kell, hogy egyelőre csupán főként egyéni elképzelésekről van szó. Leközlésüket azért tartom fontosnak, hogy az esetleges észrevételeket a visegrádi kísérleti munkáknál már felhasználhassuk. Olyan megoldást igyekeztem találni, amelyik a hagyományos eljárást sem veti el teljes egészében, hogy az erdőrendezés fejlődése törésmentes lehessen. Erősen meggondolandó azonban, hogy nem lenne-e célszerű teljes mértékben áttérni az NDK-ban alkalmazott szűrőpróbás erdőrendezésre, vagy a Frauendorfer-féle szűrőpróbás eljárásra. (Ezeknek ismertetése, valamint az érvek és ellenérvek taglalása túl messzire vezetne.)

Az üzemtervi nyilvántartás vezetésére, összesítésére és ellenőrzésére, valamint az erdőgazdasági, táji, regionális és országos távlati tervezés kérdéseire csak röviden tértem ki, mivel ezekről még nincs meg a szükséges áttekintésem.

Az irodalmi hivatkozásokat — azok nagy száma miatt — mellőztem.

Anyatelepeink önköltsége

K I S T Ó T H T A M Á S

A felszabadulás után elindított nagyarányú iparosítás erdőgazdaságunkat is új feladatok elé állította. Nemcsak a múlt hibáit kellett helyrehozni, pótolni, de új erdőket kellett nevelni, hogy lépést tudjunk tartani a kor követelményeivel. Amíg a két világháború között mindössze 25 ezer k. hold erdőt tudtunk csak telepíteni, addig a felszabadulás óta eltelt időben már meghaladtuk a félmilliót. Az erdészet történetében erre még nem volt példa. Igaz, hogy népgazdaságunk minden anyagi áldozatot megadott a siker érdekében, de az is igaz, hogy hiába lett volna az anyagi áldozat, ha ahhoz a tudás, szorgalom, összetartás és akarat nem párosul. Ez történt most is. A három, majd az ötéves tervben a gépesítés, újítások sorozata indult el, amely újabb és újabb eredményeket hozott. Így született meg a nagyüzemi csemetekertek gondolata is, amely nélkül nem tudtuk volna a nagy mennyiségű csemetét, suhángot, sorfát megtermelni és a tervekben lefektetett nagyarányú erdősítési programot végrehajtani.

Dr. Babos Imre és munkatársai nagy szakértelemmel hozták életre az 50-es évek táján a nagyüzemi csemetekerteket. Gépesítéssel összekapcsolva biztosították a szükséges feltételeket tájegységeknek megfelelően. Az ártereknek a nyárféléket kellett nagy mennyiségben termelni, nevelni. Mivel a nemesnyárat eredményesen csak vegetatív úton lehetett előállítani, így elsősorban fajtisza anyatelepeket kellett létesíteni. Ezeknek nagyságát és fajtáját *Bakay László* előadásában megjelent és *Keresztesi Béla* főigazgatóhelyettes 68/1955. sz. alatt jóváhagyott csemetenevelési utasítás szabályozta.

Sajnos ezen utasításokat vagy nem mindenki értette meg, vagy nem vette komolyan, mert követelménye az lett, hogy nem tudtunk és ma sem tudunk deficitmentes csemetét termelni — ennek persze több más oka is van, amivel e helyen nem kívánok foglalkozni —, fő okát pedig abban látom, hogy sok helyen a csemetekerteket, mint szükséges rosszat kezelik, éppen ezért egyes helyeken a nemtörődomség és kedvtelenség lett úrrá, ami az eredménytelenséghez vezetett.

Annál örvedetesebb az a tény, hogy mind több és több szakcikk jelenik meg a Erdészeti Tudományos Intézet munkatársai tollából, mint pl. dr. Papp

Lászlótól és Fuisz Józseftől, akik elérkezettnek látták az időt arra, hogy felszámolják a nehézségeket és bizonytalanságokat, amelyek a csemetetermelés vonalán mutatkoznak. Kísérleteket folytatnak a gyakorlatban és laboratóriumban egyaránt. Ezekhez szeretnék én is szerény munkámmal hozzájárulni, mint aki közel másfél évtizede nagyüzemi csemetekertet kezelek és egyben az ERTI munkák körül asszisztálok.

Alant az anyatelepekről összeállított tíz év statisztikáját adom közre, abban a reményben, hogy jó szolgálatot teszek az ügynek.

Korai nyár anyatelep

I. táblázat

Kor, év	Terület m ² , ezer	Tőke szám 1 ha-n ezer	1 tőkén term. dug- vány vessző, db	1 ha-n term. dugv. vessz- ző, ezer db	1 vesszőn term. s. dugv., db	1 ha-n term. s. dugv., ezer
I.	10	10	2	20	2,5	50
II.	10	10	3	30	2,5	75
III.	10	10	4	40	3,5	140
IV.	10	10	4,4	44	3,5	154
V.	10	10	6	60	5,1	306
VI.	10	10	6	60	5,2	310
VII.	10	10	6	60	5,4	320
VIII.	10	10	6	60	5,5	330
IX.	10	10	7	70	5,0	350
X.	10	10	6	60	4,5	270
Össz.	100	100	50,4	504	42,7	2305
Egy évre	10	10	5,04	50,4	4,27	230,5

Kései nyár anyatelep

II. táblázat

Kor, év	Terület, m ² , ezer	Tőke- szám 1 ha-n ezer	1 tőkén term. dugv. vessző, db	1 ha-n term. dugv. vessz- ző, ezer	1 vesszőn term. s. dugv., db	1 ha-n term. s. dugv., ezer
I.	10	10	2	20	4	80
II.	10	10	3	30	4	120
III.	10	10	4	40	5	200
IV.	10	10	5	50	6	300
V.	10	10	7	70	7	490
VI.	10	10	6,5	65	7	450
VII.	10	10	6,5	65	7	450
VIII.	10	10	6	60	7	420
IX.	10	10	6	60	7	390
X.	10	10	6	60	5,5	330
Egy évre	10	10	52,0 5,2	520 52	59,5 5,95	3230 323

Anyatelepeink 100 cm sortávolságig és 80 cm tőtávolságra vannak telepítve. Ezek szerint 1 ha-on 12 500 db tőkének kellene állni. Mivel a 10 év alatt átlagosan kb. 30–40%-os tövesztés, kipusztulás történt, így a tőke db száma átlagosan 10 ezerre tehető.

Ha 10 év statisztikáját vizsgáljuk, a számok összevetése alapján érdekes megállapításra jutunk. Azt látjuk, amíg a korai- és késeinyár vesszőhozama majdnem azonos, addig a dugványkihozatal lényegesen eltér. Ennek magyarázata az, hogy a korainyár vesszői különösen az első években sok oldalhajtást adnak és kevés dugványt, viszont a késeinyár vesszői hosszabbak, kevesebb oldalhajtást adnak, így a dugvány több. Az adatokból megállapíthatjuk azt is, hogy anyatelepeink általában ötéves korban érik el a fejlődés tetőpontját, utána egyenletesen fejlődnek, majd a kilenc-tizedik év táján megállnak és kezdődik a visszafejlődés. De utána is még jó termést adnak. Fenntartása mégsem ajánlatos, mert részben a talajt igen kiéli, másrészt a rovarok a tuskókba annyira befészkelnek, hogy kiirtásuk körülményes és elszaporodásuk az egész csemetekertre kihat.

Anyatelepeink hozama természetesen függ a talaj minőségétől, az ápolástól és a talaj jó erőben tartásától. Telepeink évente sok mázsza levéltrágyát is biztosítanak, ne engedjük kárba veszni. Őszi lombhullás után műtrágya rászórással kormánylapát nélküli ekével szántsuk alá vagy mélyen kapáljuk be, hogy a szél el ne hordja a területéről. Féltrágyázással ér föl.

Végül anyatelepeink 1 ha-ra eső összegét, illetve 1000/db önköltségét ide zárom.

1. Telepítés költsége: 1 évre eső összege gépi	100,— Ft
2. Telepítés költsége: 1 évre eső összege fogat	41,— Ft
3. 12 500 db csem. ültetése 1 évre eső összege kézi	250,— Ft
4. Évi ápolás négyszer, fogat	1840,— Ft
5. Évi ápolás négyszer, kézi	2900,— Ft
6. Dugványvessző termelés 50 ezer db	560,— Ft
7. Dugványdarabolás 300 ezer db	1656,— Ft
8. Dugványköteg vermelés homokba	123,60 Ft
9. Darabolás mellékmunkái	200,— Ft
10. Dugványvessző kezelése	77,20 Ft
11. Visszamaradt s. anyag letermelése	1630,— Ft
12. Trágya 1 évre eső értéke (100 q)	1000,— Ft
13. Őszi lomb mélykapálása	725,— Ft
14. 2 q szupf., 1 q pétisó, 1 q kálisó 50 kg HCH értéke és beszórás munkabére	600,— Ft
15. Homoktermelés vermeléshez	150,— Ft
16. Homok szállítása 15 q	630,— Ft
17. Szállítások munkabére	300,— Ft
18. Egyéb	5000,— Ft
Összesen 1 ha költsége:	18282,80 Ft

$18\ 282 : 300 = 60,93$ Ft/1000 db simadugvány.

Amint ezekből kitűnik, anyatelepeink önköltsége elég magas. Ez indokoltá teszi fokozatos felszámolásukat. Jelentős megtakarítást érhetünk el akkor, ha a gyökeres dugvány elsőéves szálvesszőjét használjuk fel simadugvány termeléshez, illetve csemetegyökereztetéshez. A siker érdekében komoly tudományos kísérletek folynak, amihez legközelebbi munkámban saját tapasztalataimat is hozzá szeretném adni.

